

УДК 027.021:37.014.3

Матвійчук О.Є., кандидат педагогічних наук, доцент,
старший науковий співробітник,
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В.О.Сухомлинського,
м.Київ, Україна
osvita-teka@ukr.net

ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕКИ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ НУШ

Анотація. Висвітлено місію шкільної бібліотеки в контексті розбудови Нової української школи. Відзначено інформаційно-методичний супровід діяльності бібліотек закладів загальної середньої освіти від фахівців Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського.

Ключові слова: шкільна бібліотека, Нова українська школа, інформаційно-методичний супровід.

Прагнення отримувати кращу якість освіти, оприлюднення концептуальних засад реформування Нової української школи, внесли нові пріоритети і в роботу бібліотеки закладу загальної середньої освіти – стати ресурсним осередком і експериментальним майданчиком для учнів і вчителів, забезпечити вільний доступ до якісних електронних підручників, енциклопедій, бібліотек, лабораторій [1]. Розпочались обговорення серед бібліотечної спільноти, почали з'являтися успішні практики діяльності бібліотек в нових українських школах.

Долучились до інформаційно-методичного супроводу трансформації бібліотек закладів загальної середньої освіти в контексті розбудови НУШ Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського (ДНПБ) та Українська бібліотечна асоціація, зокрема Секція працівників шкільних бібліотек. Підготовлено ряд практичних посібників: Сучасна шкільна бібліотека: організація роботи; Чотири простори бібліотеки: модель діяльності; методичних рекомендацій; Створення сучасного інформаційно-освітнього простору шкільної бібліотеки; Сучасні форми і методи забезпечення інформаційних потреб користувачів освітянських бібліотек тощо [5;6;3;4]. Проводяться наукові і практичні конференції, круглі столи з обміну досвідом, Всеукраїнський конкурс «Шкільна бібліотека», Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек. На сайті ДНПБ України імені В.О.Сухомлинського створено рубрику «Бібліотека Нової української школи» з основними розділами: офіційні та інформаційні документи; успішні практики з досвіду роботи шкільних бібліотек, в тому числі, які працюють за ідеями В.О.Сухомлинського; медіаресурси; Інтернет-безпека (<https://dnpb.gov.ua/ua/>). Для успішного функ-

Рисунок 1. Бібліотека у Новій українській школі – простір, який задовольняє безліч потреб (<https://chytomo.com/prostir-iyaki-zadovolniaie-bezlich-potreb-biblioteka-u-novij-ukrainskij-shkoli/>).

ціонування бібліотеки Нової української школи фахівці виділяють наступні складові діяльності: автоматизовані бібліотечні технології, освітній простір (функціональний інтер'єр), компетентний бібліотекар.

Кожна школа в Україні сьогодні працює над розробкою стратегії свого розвитку, зазначаючи цінності закладу, місію, візію, операційні цілі. Впевнені, що бібліотека у кожному закладі загальної середньої освіти має зайняти своє гідне місце в цьому важливому документі. Функціонально – це може бути одна з запропонованих бібліотечними фахівцями моделей: Бібліотечно-інформаційний центр (медіатека); Інформаційно-дослідний і творчий центр; Освітній, культурний центр; Структурний підрозділ, який лише забезпечує збереження і видачу літератури; Універсальна структура, яка реалізує освітні, інформаційні, культурні, дозвілєві функції; Центр корекції і соціалізації дітей з обмеженими можливостями; STEM-хаб освітнього середовища; або розроблена власна модель.

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського розпочала цього року розробку наукового дослідження: «Освітнянські бібліотеки як суб'єкт проектування освітнього середовища в умовах цифровізації». Мета – висвітлити здобутки сучасної освіти та педагогічної науки щодо стану та перспектив розвитку Нової української школи в умовах воєнного стану та відновлення України на основі добору та систематизації релевантної бібліографічної інформації; підготовку науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Нова українська школа – ключова реформа шкільної освіти в умовах цифровізації суспільства: стан, досягнення та перспективи розвитку». Сподіваємось, що результати цих досліджень та випуск покажчика стануть корисними для усієї спільноти управлінців, педагогів та бібліотекарів.

В контексті реалізації концептуальних засад НУШ важливим є формування в учнів спільних для всіх компетентностей: вміння читати і розуміти прочитане. Тому, прийнята Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» та затвердження операційного плану її реалізації на 2023-2025 роки», лише підкреслює важливість і роль шкільної бібліотеки у формуванні в кожного учня навиків читання та критичного розуміння прочитаного, інформаційної культури, основ медіаграмотності [2]. Відповідно осучаснитись мають і форми та методи роботи, спрямовані на популяризацію читання. Реалізація цих завдань можлива лише завдяки синергії партнерства шкільного бібліотекаря з усіма учасниками освітнього процесу і, звичайно, при належному фінансуванні бібліотеки.

Перспективна траєкторія діяльності бібліотеки закладу загальної середньої освіти в контексті розбудови НУШ – стати простором для реалізації освітніх можливостей кожного учня, враховувати його індивідуальні особливості, допомагати творчому вчителю в питаннях професійної діяльності та самоосвіти, консультаціями та пошуком корисних ресурсів з використанням засобів інформаційно-комп'ютерних технологій.

Список використаних джерел:

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи // <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
2. Про схвалення Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» та затвердження операційного плану її реалізації на 2023-2025 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 березня 2023 р. №190-р // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190-2023-%D1%80#Text>
3. Створення сучасного інформаційно-освітнього простору шкільної бібліотеки : метод. рек. / [авт.: І. І. Хемчян, А. І. Рубан, О. Л. Гончаренко]; НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ: [Б. в.], 2021. – 56 с.
4. Сучасні форми і методи забезпечення інформаційних потреб користувачів освітянських бібліотек: метод. рек. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [авт.-упоряд.: Матвійчук О. Є., Сошинська Я. Є.; наук. ред. Пономаренко Л. О. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2022. – 74 с. – (Серія «На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек»; вип. 27).
5. Сучасна шкільна бібліотека: організація роботи : практич. посіб. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [авт. кол.: Л. М. Бондар, Т. В. Добко, І. Г. Лобановська, О. Є. Матвійчук, І. І. Хемчян та ін.; наук. ред.: Т. В. Добко, О. Є. Матвійчук, І. Г. Лобановська, І. І. Хемчян]. – Київ, 2019. – 359 с. – (Серія «На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек»; вип. 21).
6. Чотири простори бібліотеки: модель діяльності: практичний посібник / автори укладачі: О. Бояринова, О. Бруй, Л. Лугова, Я. Сошинська, І. Шевченко; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : ВГО Українська бібліотечна асоціація, 2020. – 104 с.